

Interview

GELOOF.NU: ieder hart een woonplaats van Christus

Johan Schutten

‘Nee, mam, niet wéér!’ roept Inge. ‘Ik heb vrijdag ook al vereniging en ik heb het al zo druk!’ Het is dinsdagavond en Inge moet van haar moeder naar catechisatie. En ze wil niet. Herkenbaar, die reactie? Soms lijkt het alsof jongeren niet meer te porren zijn voor de kerk. De kerk in Hardinxveld-Giessendam besloot deze zorg voortvarend aan te pakken. En het resultaat? Een heel andere opzet van het jeugdwerk. En het ontstaan van geloof.nu..

Wat typeert de jongere van nu? Resoluut zegt dominee Herman Dam: “*De jongere bestaat niet.*” De predikant staat inmiddels in Enschede, maar is jarenlang bezig geweest met het jeugdbeleid van de kerk in Hardinxveld-Giessendam. Bij jongeren vallen hem wel wat kenmerken op: “Ze zijn vaak heel eerlijk en authentiek. Ze verlangen naar een warme gemeenschap, hebben behoefte aan duidelijkheid en kennis. Ze zijn open en de meeste dingen zijn bespreekbaar. Ze verlangen naar een intensieve band met God en willen groeien daarin. Sommigen gaan daar echt voor, maar er zijn natuurlijk ook jongeren voor wie dat niet geldt.”

Busbaan

Dominee Dam is een vriendelijke, rustige man. Hij woont in een nieuwbouwwijk aan de rand van Enschede. Op een paar minuten lopen van een betonnen busbaan die dwars door de ruim opgezette woonwijk loopt. De woonkamer met twee ruime banken ziet er gezellig uit. De predikant nipt even aan zijn koffie, waarna hij begint te vertellen. Vol passie legt hij uit wat de nieuwe opzet inhoudt en wat zijn ervaring daarmee is.

De kerk in Hardinxveld-Giessendam maakte zich behoorlijk zorgen om de jeugd. “We merkten dat de levensstijl van veel jongeren niet paste bij wat Bijbel hierover zegt,” legt hij uit. “Veel jongeren haakten af en verlieten de gemeente.” Kortom, de kerk maakte zich grote zorgen om haar jeugd. “Voor ons was dat de reden om ons te bezinnen op het jeugdbeleid.”

Jeugdbeleid

Zo’n tien jaar geleden besloot de kerkenraad om een heel nieuwe opzet van het jeugdbeleid te maken. Een die beter aansluit op de leefwereld van de jongeren en bovendien de jongere ook actief betreft bij de kerk. In de nieuwe opzet worden catechisatie en vereniging in elkaar geschoven en de groepen veel kleiner gemaakt. De leiding komt te liggen bij twee mentoren. Er komt veel aandacht voor het persoonlijke en vertrouwelijke contact met jongeren. Aandacht voor hun leefwereld en hun geloofsbeleving.

“Sindsdien merk ik dat jongeren positief veranderen. Ze zijn meer met het geloof bezig, hebben meer met de kerk en ook meer oog voor elkaar,” vertelt Dam. “Ze zijn veel enthousiaster, want er wordt naar hen geluisterd. Ze tellen mee. Bovendien wordt er veel voor ze gedaan. In plaats van een afstandelijke kerk, merken ze dat de gemeente een warme familie is. Dat ze erbij horen.” De predikant meent echter ook: “Geen enkel systeem, ook dit systeem van kleine groepen niet,

voorkomt dat mensen afhaken. Maar de persoonlijke benadering zorgt er wel voor dat dit minder wordt.”

Inhoud gelijk

Vanuit het hele land kwamen vragen rond het nieuwe jeugdbeleid van Hardinxveld-Giessendam. Daarmee kwamen de kritische noten, maar ook vragen uit de gemeente zelf. “Mensen waren bang dat de catechisatie aan inhoud zou inboeten omdat deze werd samengevoegd met de vereniging,” legt hij uit. “Dat is niet waar. De methode blijft qua inhoud dicht bij de catechismus, maar legt deze uit op een eigentijdse manier. Bovendien wordt duidelijk gemaakt dat deze leer gefundeerd is op de Bijbel. Elke lesavond biedt ook een bijbelstudie die gerelateerd is aan het onderwerp.”

In het nieuwe jeugdbeleid staat de tekst uit Efeziërs 3:17 centraal: ‘Ieder hart een woonplaats van Christus.’ Dam knikt nadenkend: “Ja, het gaat om het hoofd, het hart en de handen. Om de kennis en de overtuiging. Die twee samen moeten ertoe leiden dat je ook echt met God gaat leven. Het zijn de uitgangspunten van het nieuwe leerplan dat enkele leden van de gemeente schreven voor de kleine groepen.”

Mentoren

Zo’n kleine groep telt tussen de zes en tien leden. Twee mentoren hebben de leiding over de groep. “Ze zijn ervoor om een band met de jongeren op te bouwen, er voor hen te zijn als ze problemen hebben.” Dat is een van de grote voordelen van de nieuwe aanpak, vindt hij. Om dit in goede banen te leiden, volgen de mentoren een cursus. “Daar leren ze didactische vaardigheden, omgaan met groepen en jongeren en kunnen ze hun vragen kwijt over de lesstof. We merken dat dit nodig is, juist vanwege het persoonlijke karakter van de methode.”

Als er veel jeugd in de kerk zit heb je veel mentoren nodig. Levert dat geen problemen op? “Het kan een knelpunt worden,” moet de predikant bekennen. “Toch is het in Hardinxveld en Enschede-West, waar we ook met de nieuwe methode werken, nog altijd gelukt om voldoende mentoren te krijgen.”

Ondersteund door gebaren wijst hij erop dat kerken zelf hun beleidsplan moeten maken. “Ons jeugdbeleid was ook specifiek gericht op de situatie in Hardinxveld-Giessendam. In een andere kerk is de situatie vaak heel anders. Kerken moeten naar hun eigen jeugd kijken en daar het jeugdbeleid op afstemmen. Bovendien moeten ze zorgen voor draagvlak in de gemeente. Alles staat of valt met een goede communicatie naar de gemeente toe.”

Samenvoegen

Hij vertelt verder: “Het samenvoegen van catechisatie en vereniging riep wel wat vragen op. Ze werden altijd gezien als twee gescheiden circuits. Daar moest je van afblijven.” De voorganger is ervan overtuigd dat dit niet zo hoeft te zijn. “Op catechisatie leren de jongeren de gereformeerde leer kennen en die is gebaseerd op de Bijbel. Het samenvoegen van de twee maakt het mogelijk de samenhang tussen de leer van de kerk en Gods Woord zichtbaar te maken.”

Inge, het meisje uit de intro, heeft een drukke agenda. Dat levert ook wel een praktisch argument op om beide samen te voegen. “Het is tegenwoordig heel moeilijk om jongeren nog twee avonden in de week te ontmoeten,” vertelt ds. Dam. “De jeugd is heel druk. De een heeft een baantje voor drie avonden in de week, de ander voetbalt en weer een ander is hard bezig met zijn

of haar huiswerk voor school.” Toch vindt de voorganger dit geen doorslaggevend argument. “Tijd vrij willen maken voor catechisatie is ook een kwestie van kiezen en prioriteiten stellen.”

Open gesprekken

Geloof.nu gaat de actuele onderwerpen niet uit de weg. “De groepen hebben soms hele open gesprekken,” vertelt hij. Hij vindt het mooi dat jongeren zo open over moeilijke onderwerpen durven te praten. “Denk bijvoorbeeld aan een gevoelig onderwerp als seksualiteit. Dat blijkt veel makkelijker bespreekbaar te zijn dan vroeger. Dankzij die openheid kunnen we nu ook beter inspringen op bepaalde omstandigheden. Dat is wat mij betreft een goede ontwikkeling.” Tegelijkertijd houdt *geloof.nu* vast aan de leer. In het leerplan komen alle zondagen van de catechismus aan de orde. “Je moet zorgen dat de leer van de kerk ook landt bij de jongere,” meent ds. Dam. Nadenkend laat hij erop volgen: “Je moet met de leer naar de jeugd toegaan, laten zien dat de leer ook in het leven van de jongere thuishoort. De jeugd zelf hoeft een onderwerp als erfzonde niet actueel te vinden, maar je moet juist zorgen dat ze dit wél gaan doen. Als je alleen focust op wat de jeugd zelf belangrijk vindt, krijg je een hele kleine Bijbel. Dat is niet de bedoeling.”

Contact met de gemeente

Het nieuwe jeugdbeleid in Hardinxveld-Giessendam opent veel nieuwe mogelijkheden voor de jeugd. Hij vertelt: “Opdrachten in het leerplan *geloof.nu* kunnen ertoe leiden dat jongeren in contact komen met de rest van de gemeente. De jeugd kan wat betekenen voor de kerk. Bijvoorbeeld door presentaties te geven, door muziek te maken, stukjes in het kerkblad te schrijven en dergelijke. Dat zijn dingen die je toch mist bij de gewone catechisatie.”

Eigentijds leren

Niet alleen de tijdsinvulling van jongeren verandert, de lesvormen in het onderwijs zijn ook sterk gewijzigd. De methode *geloof.nu* biedt eigentijdse manieren van leren en verwerken aan. Er is een ruim aanbod aan opdrachten. Door deze ook digitaal aan te bieden (cd-rom) kunnen catecheten/leiders een keuze maken die past bij hun groep. Hij/zij maakt zo zelf een werkblad bij de les. Op die manier kan echt maatwerk geleverd worden.

In maart 2008 richtten de twee predikanten die aan de methode meewerkten de stichting *geloof.nu* op. Doelstelling van deze stichting is het ontwikkelen van nieuw materiaal voor catechisatie. Op dit moment werkt *geloof.nu* aan een beeldversie van de methode, speciaal voor jongeren met beperking in leren, lezen en/of begrip. In november 2008 kwam het eerste beeldboek uit.

Kijk voor meer informatie op www.geloofnu.nl.

Conclusie

De predikant vindt dat de kerk op dit moment te weinig doet mét jeugd. “De kerk doet wel veel vóór de jeugd en denkt veel na óver de jeugd, maar laat de jongeren zélf vaak te weinig meebouwen aan Gods huis. Zet ze in! Jongeren zijn net zo waardevol als ouderen. Ze zijn vaak enthousiast en creatief en durven buiten de geijkte kaders te denken. Zonder aan inhoud in te boeten kan dat juist heel verfrissend zijn.”

Na een dag hard werken op school komt Inge weer thuis. ‘Mam, hoe laat begint catechisatie?’ roept ze terwijl ze het huis binnenstormt. ‘Ik heb er zo’n zin in!’
Zou dát ooit mogelijk zijn?